

ادامه از صفحه ۱۶

مدیریت روان آب شهری چالشی مردمی

در بسیاری از مناطق جهان، آب کالفی به منظور برآوردن نیازهای اساسی بشر وجود ندارد. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد بین سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۵۰، جمعیت جهان ۲٫۳ میلیارد افزایش یافته و جمعیت شهرنشین جهان به حدود ۸۴ درصد می‌رسد؛ بنابراین با نزدیک‌شدن بسیاری از جوامع به محدودیت منابع آب قابل دسترس، روش‌های استحصال منابع آب مانند جمع‌آوری آب باران از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. همچنین، استحصال آب باران در وضعیتی بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد که بدانیم کشور ایران که به لحاظ اقلیمی جزء مناطق خشک و نیمه‌خشک جهان محسوب می‌شود، در منطقه غرب آسیا و شمال آفریقا واقع شده و بسیاری از چالش‌ها را در مواجهه با پایداری منابع آب تجربه کرده است. کل بارش سالانه کشور ۲۵۲ میلی‌متر- یک سوم میانگین جهانی- است که ۱۷۹ میلی‌متر به طور مستقیم از طریق تبخیر از دست می‌رود؛ بنابراین احتیاج آب در بارش و روان‌آب آنها، سطوح زمین، شیب‌های تند، سطح جاده‌ها و با استفاده از روش‌های ساده‌ای مثل آب‌انبار‌ها یا روش‌های پیچیده‌ای مثل سدهای زیرزمینی استفاده شود. با ساخت مخازن زیرزمینی می‌توان سیلاب را ذخیره کرد و به‌تدریج در تغذیه آب‌های زیرزمینی در اختیار قرار گیرند یا از ترانشه‌های نفوذ، سنگفرش‌های نفوذپذیر و بیوفیلترها می‌توان بهره برد. در سال‌های اخیر به‌ویژه در کشورهای پیشرفته که قسمت اعظم آب‌های سطحی مهار شده‌اند به این نتیجه رسیده‌اند که بهترین راه مبارزه با بحران آب استفاده بهینه از آب و جلوگیری از آلوده‌شدن آن است. مسلم است که بحران آب در سال‌هایی نمایان‌تر می‌شود که پدیده خشک سالی روی می‌دهد و یکی از تبعات خشک‌سالی به‌حداقل‌رسیدن آب رودخانه‌هاست. مطالعات زیادی بر کنترل روان‌آب‌های شهری صورت گرفته است و نتیجه همه آنها بر این پایه استوار است که لازم است به‌جای آنکه سیلاب را هرچه سریع‌تر از شهر خارج کنیم، آلودگی آن را کم کرده و تا حد امکان در زمین نفوذ دهیم. اقلیم یک منطقه نیز می‌تواند تأثیر معنی‌داری بر کیفیت و کمیت روان‌آب سیلاب گذارد. هنگام بارش باران، بخشی از آن در زمین نفوذ کرده و حفره‌های سطحی زمین را پر کرده و بخشی از آن به صورت روان‌آب جاری می‌شود. کشور ما با آلودگی هوا و در مسائلی همچون فرونشست زمین، نابودی تالاب‌ها و بیابان‌زایی، غالباً در شمار ۱۰ کشور نخست جهان است که باید احتیاط‌های لازم درباره استفاده از آن به عمل آید؛ بنابراین بهترین عملکرد استفاده از روان‌آب‌ها باید چرخه هیدرولوژیک طبیعی را که به وسیله ساخت‌وسازها و توسعه شهری بر هم خورده است، حداقل کند.

انعطاف‌پذیری فاجعه

و... با برخی از ویران‌کننده‌ترین فجایع رخ‌ده در جهان مانند زلزله هایتی (۲۰۱۰)، زلزله و تسونامی ژاپن (۲۰۱۱)، گردباد فلیپین (۲۰۱۳)، سیل در بوسنی و هرزگوین (۲۰۱۴)، شیوع ابولا (۲۰۱۴)، تنش‌ها در اوکراین (۲۰۱۴)، زلزله نیال (۲۰۱۵) و بحران پناهندگان در اروپا مواجه شده است. قطب عملیاتی و اجرایی سازوکار مدیریت بحران اروپا، «مرکز هماهنگی واکنش اضطراری (ERCC)» است که در ۲۴ ساعت شبانه‌روز و هفت روز هفته، رویدادهای اضطراری را در سراسر جهان رصد می‌کند و در واکنش به بحرانی که در کشورهای عضو رخ می‌دهد، به همکاری با آنها می‌پردازد. آنها وظایف خاصی مانند جست‌وجوی قربانیان، نجات آنها، اطفا‌ی هوایی حریق در جنگل‌ها، مسئولیت‌های پزشکی پیشرفته و سایر موارد را برعهده می‌گیرند.

تاکید بر پیشگیری و آمادگی در برابر بحران

نکته اول تدوین برنامه جامع مواجهه با بحران در سطح بخشی و قضایی، مدیریت آن و هماهنگ‌سازی نهادهای دولتی و خصوصی مرتبط با این امر و حتی در صورت لزوم انعقاد معاهدات منطقه‌ای و بین‌المللی برای مدیریت بحران‌های بزرگ است که ضروری به نظر می‌رسد. نکته دوم اینکه پاسخ‌گویی به این سوالات باید برای ستاد مدیریت بحران کشور از اهمیت بالایی برخوردار باشد: میزان حساسیت شهروندانی که در معرض فاجعه قرار می‌گیرند تا چه میزان خواهد بود؟ (آیا با فاجعه کنار می‌آیند یا در برابر آن اظهار شکست می‌کنند؟) و چه برنامه‌هایی برای سازگاری با فاجعه می‌توان داشت؟ شوک فردی و اجتماعی ناشی از انواع فاجعه چه تأثیری بر افراد و جامعه می‌گذارد؟ ستاد مدیریت بحران با پاسخ‌گویی به این سوالات باید میزان انعطاف‌پذیری فاجعه را بررسی کند و این امر با تکیه بر بلایایی قبلی و نحوه برخورد با آنها قابل بررسی است و در نهایت به‌رمندی از امکانات روزآمد، هم برای ارتباطات نهادی، بین مسئولان و نیروهای عملیاتی ضروری است و هم باعث بهبود ارتباطات مردمی در زمینه رفتارهای اجتماعی پس از وقوع بحران می‌شود. آموزش شهروندان (ریش، حین و پس از بحران) و آگاهی آنها از نحوه رفتار خود در مواقع حساس بحران باعث می‌شود تا سازماندهی نیروها و بازایی، سریع‌تر صورت گیرد و انعطاف‌پذیری فاجعه افزایش یابد. همچنین ایجاد نرم‌افزارهای اطلاع‌رسانی برای تلفن‌های همراه و هشدارهای به‌موقع از سوی ستاد مدیریت بحران باعث کمک به انتقال اطلاعات درست به هر فرد در سطح جامعه می‌شود. یقیناً هر اقدام جدید و مثبتی می‌تواند گامی رو به جلو در مدیریت بحران و نجات باشد.

شرق: « در موضوع ریزگردها و مخصوصا همین اتفاق اخیر در خوزستان ما خودمان را قایم نکردیم و وسط میدان هستیم، هر دستگاهی هم البته وظایفی دارد و وظایف ما هم مشخص است و طبق آن وظایف در حال کار هستیم». این بخشی از پاسخ رئیس سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور به پرسش «شرق» درباره نحوه مدیریت بحران گردوغبار در کشور است. خدکارم جلالی روز گذشته در نشست خبری خود به این سؤال «شرق» پاسخ داد: «براساس قانون، متولی اصلی بیابان‌زدایی در کشور سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور است و طبیعتا مقابله با پدیده گردوغبار هم وظیفه شماست، اما در این موضوع مشخص شواهد حکایت از آن دارد که انکار سازمان شما به نوعی خود را قایم کرده و همه‌چیز متوجه سازمان حفاظت محیط زیست شده است، چرا وضعیت این‌گونه است؟ آیا شما را نادیده می‌گیرند یا این سیاست سازمان شماست؟».

جلالی که برای نشست خبری هفته منابع طبیعی رودرروی خبرنگاران نشسته بود، در پاسخ به این سؤال این‌گونه توضیح داد: « برای این مسئله یک مصوبه دولت وجود دارد و بودجه ملی برای آن تعیین شده است، همچنین تعداد زیادی از دستگاه‌ها هستند که در این مسئله دخیل‌اند، اما مسئله این‌طور نیست که ما خودمان را قایم کرده باشیم، ما مجری هستیم و در حوزه کاری بیابان‌زدایی سالانه یک طرحی را مشخص می‌کنیم که این‌قدر نتوان داریم و این‌قدر هم انجام می‌دهیم، در موضوع گردوغبار اما مجموعه‌ای از عوامل هم در به‌وجودآوردن مشکل و هم در مدیریت آن دخیل هستند. به عنوان مثال در رابطه با همین موضوع خوزستان، بخشی از عوامل مشکل در خارج از کشور است و بخشی در داخل، باید نگاه کرد و دید چه عواملی باعث شده مشکل بخش داخلی پیش ییاد؛ برای مثال بخشی از علت ماجرا خشکی تالاب‌هاست، برای درمان آن هم باید آن کسی که مسئول است و کسی که مسئول تأمین منابع آب است، اقدام کند.

رئیس سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور در ادامه می‌افزاید: «از بین صدها هزار هکتار کانون گردوغبار در خوزستان، حدود ۲۰۰ هزار هکتار از این زمین‌های کانون گردوغبار، باید برای‌شان آب تأمین شود؛ یعنی باید آب مشکلس را حل کند و هیچ کار دیگری جز این نمی‌شود برای آن انجام داد. بخش دیگری از مشکل در حوزه زمین‌های کشاورزی است که باید در برنامه‌های خاک‌ورزی و در کشاورزی حفاظتی که جزء برنامه‌های وزارت جهاد است، مشکلاتان حل شود. بخشی دیگر

هم می‌ماند که شامل منابع ملی است که آن در حوزه ماست و ما باید مشکلتش را حل کنیم و داریم کار آن را هم انجام می‌دهیم، همه جا هم پاسخ‌گو بوده‌ایم و جواب هم داده. موضوع از این قرار است که ما بیشتر سازمانی عملیاتی و اجرایی هستیم تا اینکه تبلیغاتی و رسانه‌ای باشیم».

جلالی در ادامه اضافه کرد ما تاکنون به صورت کلی در کشور هشت میلیون هکتار کار بیابان‌زدایی انجام داده‌ایم و براساس آمارهای کنوانسیون بین‌المللی جهان در زمینه بیابان‌زدایی، جزء سه کشور اول آسیا در این زمینه هستیم و به همین دلیل معتقدم اینکه گفته شود ما به اندازه کافی تبلیغ نمی‌کنیم، بله نیست و درست است، اما اینکه گفته شود ما مسئولیت خودمان را گردن کس دیگری می‌انداзیم، نه این‌طور نیست.

رئیس سازمان جنگل‌ها

در بخش‌های دیگری از این نشست خبری همچنین در رابطه با موضوع قاجاق خاک صحبت کرد و گفت: صادرات خاک به جز خاک‌های معدنی، ممنوع است و قاجاق آن نیز تاکنون براساس اسناد و مدارک موجود تأیید نشده است. صادرات خاک‌های معدنی آزاد است، اما خاک کشاورزی و خاک‌های مربوط به جنگل‌ها و مراتع صادراتش ممنوع است و با توجه به اینکه تاکنون هیچ‌گونه اسناد و مدارک متقنی برای قاجاق خاک نداشته‌ایم، نمی‌توان گفت این پدیده در کشور وجود دارد. وی با بیان اینکه مأموران ما به دقت این مسئله را رصد می‌کنند، افزود: اینکه گفته می‌شود از طریق برخی کشتی‌ها یا لنج‌ها خاک کشور را خارج می‌کنند، موردی در مأموران ما مشاهده نکردند. جلالی برخی ترفندها در این زمینه را مورد اشاره قرار داد و گفت: گفته می‌شود برخی تحت عنوان صادرات گل و گیاه خاک را از کشور خارج می‌کنند به‌این‌ترتیب که در گلدان آن گیاه مقدار زیادی خاک جاسازی کرده و از کشور بیرون می‌برند که وزیر جهاد کشاورزی نیز در این زمینه هندار داده است که اگر چنین سوءاستفاده‌هایی می‌شود، حتما کنترل شود. معاون وزیر جهاد کشاورزی تصریح کرد: احتمال دارد که بخشی از خاک کشور به

رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور در پاسخ به «شرق»

در موضوع ریزگردها خودمان را قایم نکرده‌ایم

صورت قاجاق خارج شود، اما ما به‌شدت این مسئله را کنترل می‌کنیم. وی همچنین در بخش دیگری افزود: بیش از ۸۰ درصد کانون‌های گردوغبار در غرب کشور به عربستان و عراق اختصاص دارد و یکی از کانون‌های اصلی گردوغبار در زمین‌هایی است که در تصرف داعش قرار دارد و البته برای مقابله با کانون‌های گردوغبار حدود ۸۰۰هزار هکتار داخلی و استان‌های همجوار ایلام و خوزستان تدابیری اندیشیده شده تا بتوانیم با ریزگردها در حد توانمان مقابله کنیم.

رئیس سازمان جنگل‌ها با بیان اینکه مقابله با پدیده ریزگردها و بیابان‌زدایی در بازه زمانی کوتاه امکان‌پذیر نیست و نیاز به برنامه‌ریزی و اجرا در بازه‌های زمانی کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت دارد، گفت: در ۱۵

سال اخیر، بیش از یک میلیون هکتار از تالاب‌های کشور خشک شده و همین اراضی به کانون‌های تولیدکننده گردوغبار تبدیل شده‌اند و در حوزه خوزستان نیز ۸۰۰ هزار هکتار کانون‌های بیابانی وجود دارد که باید بیابان‌زدایی در آنجا صورت گیرد، اما حدود ۳۵۰ هزار هکتار از این کانون‌های بیابانی در جنوب شرقی اهواز، یکی از منشاهای تولید گردوغبار برای استان خوزستان است که بادهای موسمی از خلیج فارس به سمت خوزستان عامل

تشدیدکننده آن شده است.

جلالی اضافه کرد: در فصل زمستان سال گذشته به دلیل اینکه بارش‌های مناسبی در فصل‌های قبل از آن به‌ویژه پاییز وجود داشت و پوشش گیاهی مناسبی در آنجا ایجاد شده بود، از نظر فرسایش بادی مشکلی نداشتیم و بادهایی که از جنوب‌شرقی وزیده می‌شدند گردوغبار ایجاد نمی‌کردند. البته سهم هرکدام از کانون‌های گردوغبار خارجی و داخلی در پدیده ریزگردهای خوزستان دقیقا مشخص نیست، اما آنچه برآورد شده نشان‌دهنده این است که حدود ۸۰درصد این پدیده منشائی در کانون‌های خارجی کشورهای همسایه مانند عراق، کویت و عربستان دارد که کنترل و مقابله با آن در دستور کار قرار گرفته است.

به گفته رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری،

استانداری ایلام با استانداری همجوار خود در کشور عراق تفاهم‌نامه‌ای امضا کرده که با بیابان‌زایی مقابله کند و در این منطقه حدود هزارو ۶۰۰ هکتار نهال‌کاری با هزینه عراقی‌ها و همکاری اداره کل منابع طبیعی استان ایلام انجام شده است.

وی با اشاره به اینکه برای حل مشکل کانون‌های گردوغبار در کشورهای دیگر و اجرای عملیات برون‌مرزی بیابان‌زدایی سازمان حفاظت محیط‌زیست و وزارت امور خارجه متولی اصلی به‌شمار می‌رود، اظهار کرد: هم‌اکنون با کشور عربستان روابطی نداریم تا دراین‌زمینه مذاکره کنیم و امیدواریم تا شرایطی فراهم شود که با مسئولان کشور عربستان در این زمینه وارد تعامل شویم.

معاون وزیر جهاد کشاورزی با بیان اینکه کشور کویت نیز سهم کمتری در این زمینه دارد و مذاکرات با این کشور انجام شده است، افزود: قرار است به‌زودی یک کنفرانس بین‌المللی از سوی سازمان محیط‌زیست درباره ریزگردها برگزار شود که امیدوار هستیم مؤثر باشد؛ مسئله حل مشکل ریزگردها باید به صورت یک تکلیف بین‌المللی درپایند تا کشورها در این زمینه مشارکت‌های لازم را انجام دهند درغیراین‌صورت شاید این موضوع خیلی برایشان جدی نباشد. رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری همچنین درباره مالج‌های نفتی که برای تثبیت شن‌های روان استفاده می‌شود و سرطان‌زا بودن آن نبودن آن گفت: آزمایش‌های زیادی برای مضرات مالج‌های نفتی انجام شده است. در این زمینه فرضیه‌هایی نیز وجود دارد، اما هیچ‌کدام از آنها ثابت نشده و به تأیید نرسیده است، ضمن اینکه نقش مالج‌های نفتی در تثبیت شن‌های روان بی‌تأثیر است و مالج‌های دیگر نمی‌توانند به این شکل عالی عمل کنند.

جلالی درباره طرح تنفس جنگل‌های شمال که به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده و به دستور وزیر جهاد کشاورزی از آبان‌ماه امسال اجرایی شده است، اعلام کرد: توقف بهره‌برداری صنعتی تجاری از جنگل‌های شمال از سه سال گذشته با مصوبه هیئت دولت در دستور کار قرار گرفت و تنها قطع درختان شکسته، افتاده و ریشه‌کن مجاز شمرده شد و با اجرای طرح تنفس جنگل‌های شمال تا پایان امسال بهره‌برداری از ۱۵۰هزار هکتار در جنگل‌های شمال متوقف می‌شود و در آن مناطق قرارداد جدیدی منعقد نخواهیم کرد.

خبر

پیگیری انتقال پول مواد مخدر به بانک‌های اروپایی

• وزیر کشور گفت: به کمک مالی زیادی برای مبارزه با مواد مخدر نیاز نداریم، اما اخیرا به ما قول داده‌اند در دفتر ایران، کارشناسان پول‌شویی بین‌المللی را مستقر کنند تا رد پول‌های کلانی را که از راه فروش و ترانزیت مواد مخدر به دست می‌آید گرفته و نسبت به بلوکه‌کردن آنها اقدام کنند. عبدالرضا رحمانی‌فضلی در حاشیه کنفرانس بین‌المللی تهران علیه قاچاق مواد مخدر و جرائم سازمان‌یافته گفت: می‌توان گفت ایران ۷۵ درصد کشف جهانی مواد مخدر را به خود اختصاص داده است. وزیر کشور با بیان اینکه مبارزه جدی ما در بحث پول‌شویی است گفت: مبارزه با این موضوع همیشه به دستور کار ما هست. سیستم بانکی و شخص وزیر اقتصاد نیز پیگیر موضوع است؛ اما هنوز در حوزه مواد مخدر یک اراده جمعی وجود ندارد. وی افزود: بیش از ۶۰ میلیارد دلار گردش مالی ناشی از مواد مخدر است که در کشورهای مقصد دپو می‌شود و حجم کمی از آن در کشورهای تولیدکننده باقی می‌ماند. دبیرکل ستاد مبارزه با مواد مخدر با بیان اینکه چنانچه از منظر عرضه و تقاضا به مسئله مواد مخدر بنگریم، ناکامی‌های توقف کشت و تولید، کوتاه‌ترین فاصله میان تولید و بازارهای نهایی مصرف (مسیر باکال) و توسعه‌نیافتگی منطقه، عواملی هستند که سبب شده همسایگان کانون مسئله حتی کشورهای بسیار دورتر از آنکه در این مسیر قرار دارند، در شرایط موجود امکانات لازم را برای مهار مسئله بدون مشارکت تمام‌عیار جامعه جهانی نداشته باشند، گفت: این مشارکت و مساعدت جهانی باید با برنامه‌های معیشت جایگزین و توسعه پایدار در افغانستان آغاز شد و با حمایت از برنامه‌های کاهش عرضه و کاهش تقاضا در کشورهای مسیر ادامه یابد تا به انهدام مافیا و کارتل‌های مواد مخدر در کشورهای مقصد ختم شود. وی ادامه داد: براساس گزارش ارزیابی کشت و تولید مواد افیونی در افغانستان که آن را دفتر UNODC در ماه دسامبر ۲۰۱۶ منتشر کرد، میانگین تولید نسبت به سال قبل حدود ۴۳ درصد افزایش داشته است؛ در چنین وضعیتی، مسیرهای شمالی، دریایی و بالکان فعالیت‌تر می‌شود و روندهای پول‌شویی از نظر میزان و گسترش منطقه‌ای شتاب خواهد گرفت. از همه مهم‌تر، سوءاستفاده افراط‌گرایان و مجرمان جرائم سازمان‌یافته از این شرایط در جهت اهداف تروریستی و جرائم بین‌المللی خصوصا پول‌شویی است.

نقد و بررسی مجموعه ماهی سیاهه

نویسنده و تصویرگر: لئو لیونه

همراه با سخنرانی اساتید ارجمند

خانم ها و آقایان:

دکتر نیره توکلی، نوش آفرین انصاری،

احمد مسجدجامعی، غلامرضا امامی، شهرام اقبال زاده

مجموعه ماهی سیاهه

پیام آور زیبایی، شادی،

عشق، صلح و دوستی

چهارشنبه ۱۳ خرداد ۱۴۰۳

تهران / زیر پیل سید خندان (حفاصل شریعتی و سه‌روردی) / خیابان میر مطهری / پلاک ۱۶۴ واحد همکف / نشر دف

انتشارات به‌نگار

جامعه

کتاب‌های سیاهه